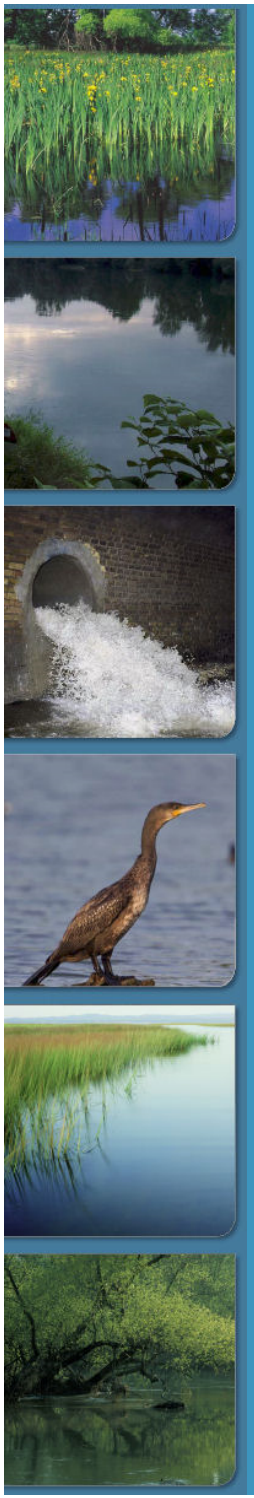

Javaslatok a 4-2. Balaton közvetlen alegységet érintő intézkedésekre

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

Tóth Sándor
(KÖDU KÖVIZIG)

"Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" (KEOP-2.5.0/A)

Siófok 2009. július 21.

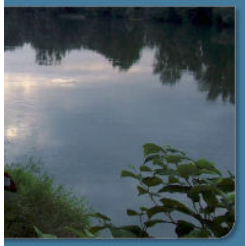

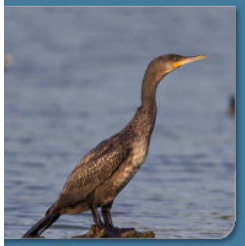
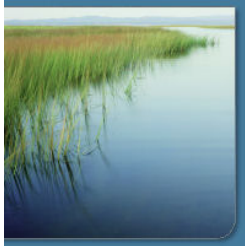
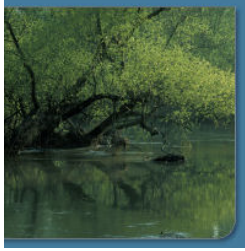

4-1 Balaton közvetlenalegység vizei

(jelentősebb felszíni és felszín alatti víztestek)

Főbb vízfolyások:

- Eger-víz (alsó, felső)
- Burnót-patak
- Nyugati-övcsatorna

Állóvizek:

- Balaton
- Fonyód-Zardavári, Irma- és Dávodpusztai halastavak

Főbb felszín alatti víztestek:

- Balaton-felvidéki karszt
- Dunántúli-középhegység - Hévízi-, Tapolcai-, Tapolcafő-források vízgyűjtője
- Balaton déli vízgyűjtő

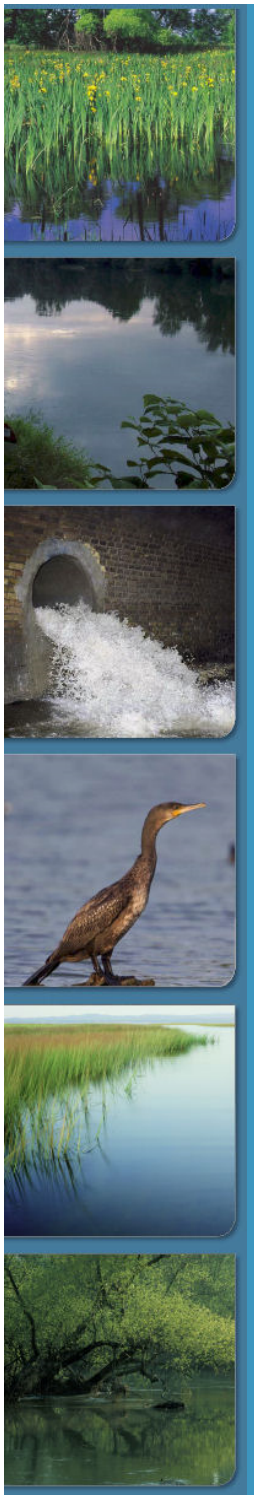

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Vízfolyások és állóvizek (42 víztest)

1. Vízfolyások és állóvizek szabályozottsága

- Túlszabályozott, egyenes medrek, váltakozó sebességű terek hiánya (csaknem minden víztesten)
- Zonáció hiánya (21 db víztest)
- Hosszirányú átjárhatóság hiánya (halastavak, szivattyútelepek 25 db víztest)
- Vízkészlet gondok a lecsökkent vízhozam miatt (északi vízgyűjtő)

2. Tápanyag és szervesanyag terhelés

- Belterületi diffúz szennyezés (16 db víztest)
- Diffúz mezőgazdasági szennyezés (5 db víztest)
- Nem megfelelő halgazdálkodási gyakorlat

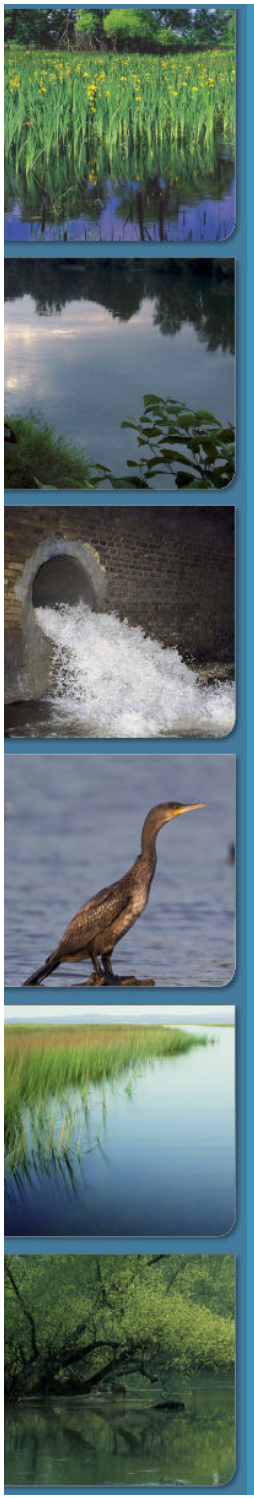

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Balaton víztest esetében

1. Szabályozottsága

- Szilárd anyagú partvédőművek
- Kikötők (áramlási viszonyok megváltozása, feliszapolódás)
- Szűk tartományban szabályozott vízjárás

2. Tápanyag és szervesanyag terhelés

- Vízminőség jó, de nem kiváló!!!
- Foszfor terhelés kb. 40%-al magasabb a 2025-re kitűzött célnál
  - Mezőgazdasági területek
  - Belterületi diffúz terhelés
  - Tisztított szennyvizek

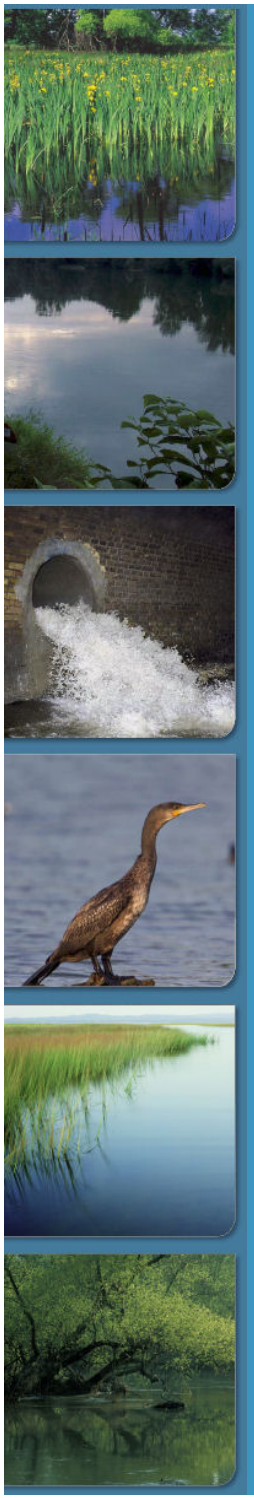

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Felszín alatti vizek (11 db víztest)

1. Mennyiségi problémák

- Korábbi mélyművelésű bányászati tevékenységhez köthető vízkivétel hatása (DKH-Hévíz-,Tapolcai-,Tapcafői-források vgy.)
- Karsztvíz kitermelések (koncentrált ivóvízkivételek)

2. Nitrát és ammónium szennyezésekkel kapcsolatos problémák

- Nyílt karszton (Tótvázsony-Hidegkút, Szentbékálla-Mindszentkálla, Balatonudvari, Aszófő stb. vízbázisokon)
- Okok:
- Diffúz szennyezés a mezőgazdasági és településekről
- Állattartó telepek

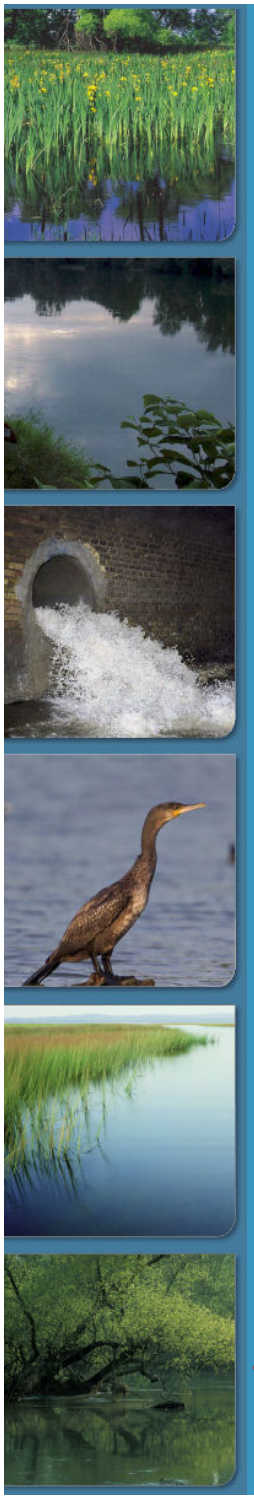

Erősen módosított és mesterséges víztestek

Víztestek	Módosítottság/létrehozás oka
Erősen módosított	
Burnót patak	Völgyzárógátas halas tavi hasznosítás belterületi mederburkolat
Boronkai-patak	Völgyzárógátas tározó
Büdösgáti-víz alsó	Külvizek átvezetése a sík parti területen, művi töltésezett mederben
Endréd-patak	Külvizek átvezetése a sík parti területen, művi töltésezett mederben
Halsok-árok	Völgyzárógátas halas tavi hasznosítás és duzzasztó mű
Jamai-patak torkolat	Külvizek átvezetése a sík parti területen, művi töltésezett mederben
Jamai-patak	Völgyzárógátas halas tavi hasznosítás
Koroknai vízfolyás (Határkülvíz) alsó	Külvizek átvezetése a sík parti területen, művi töltésezett mederben
Köröshegyi-Séd	Völgyzárógátas halas tavi hasznosítás és duzzasztó mű, belvíz
Nyugati-övcsatorna	Külvizek átvezetése a sík parti területen, művi töltésezett mederben
Pogányvölgyi-vízfolyás (Keleti-Bozót-csat.)torkolati szakasz	Külvizek átvezetése a sík parti területen, művi töltésezett mederben
Pogányvölgyi-vízfolyás(Keleti-Bózót-csat.) középső	Völgyzárógátas halas tavi hasznosítás a vízest alsó harmadában,
Pogányvölgyi-vízfolyás(Keleti-Bózót-csat.) és mellék vízfolyásai	Völgyzárógátas halas tavi hasznosítás a vízest alsó harmadában,
Sári-csatorna észak	Völgyzárógátas halas tavi hasznosítás, völgyzárógát
Sári-csatorna dél	Művi, töltésezett meder
Táskai-külvízcsatorna	Művi, töltésezett meder
Tetves-patak torkolat	Külvizek átvezetése a sík parti területen, művi töltésezett mederben
Zadravár kelet és nyugati lecsapoló	Belvizi lecsapoló csatorna
Mesterséges víztestek	
Kétöles-patak(Viszlói-patak) alsó	Ásott, épített meder a Tapolcai öblözet lecsapolása végett
Lesence patak alsó	Ásott, épített meder a Tapolcai öblözet lecsapolása végett

??? Egyetért-e azzal, hogy a megadott indok alapján erősen módosított víztestté kell nyilvánítani az adott víztestet?

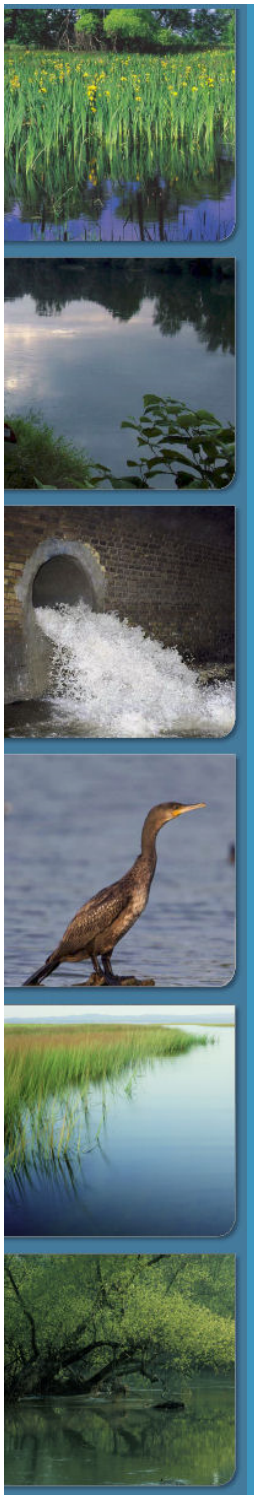

A vizek állapota jelenleg (53 db víztest)

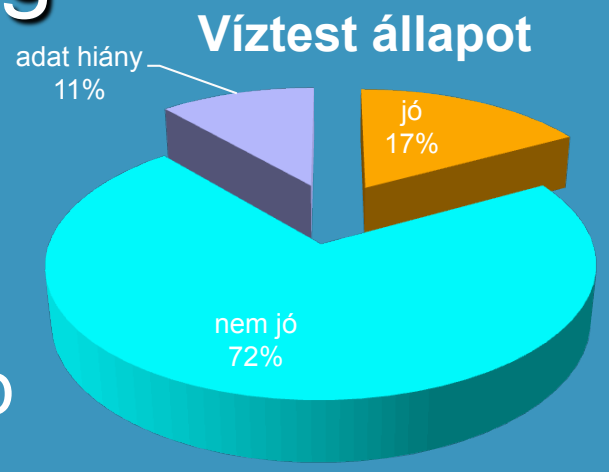

Vízfolyások - összesen 38 db

Ebből 1jó, 34 nem jó, 3 adathiány miatt nem dönthető el

Állóvizek – összesen 4 db

Ebből 1 jó, 0 nem jó, 3 adathiány miatt nem dönthető el

Felszín alatti vizek – összesen 11 db

Ebből 7 jó, 4 nem jó, 0 állapota bizonytalan

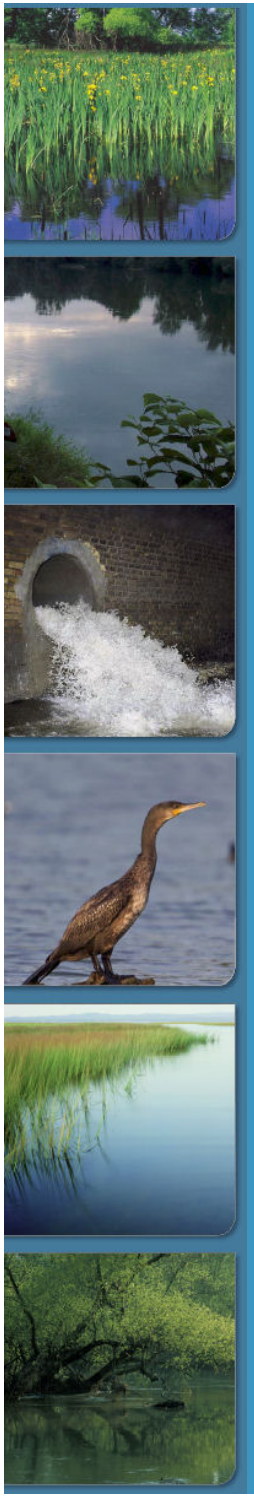

Célkitűzések

	Jó állapot/ potenciál elérése			Jelenleg jó
	2015-ig	2021-ig	2027-ig vagy később	
Vízfolyások és állóvizek:	5 %	21%	69%	5%
Természetes		47%	47%	6%
Mesterséges		40%	60%	0%
Erősen módosított			99%	1%
Felszín alatti vizek:			36%	64%

Célkitűzések grafikus ábrázolása

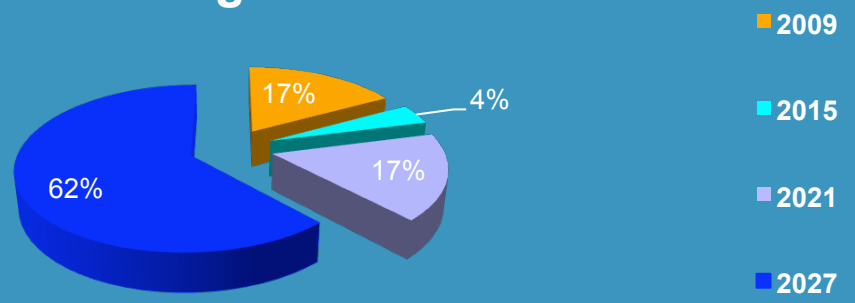

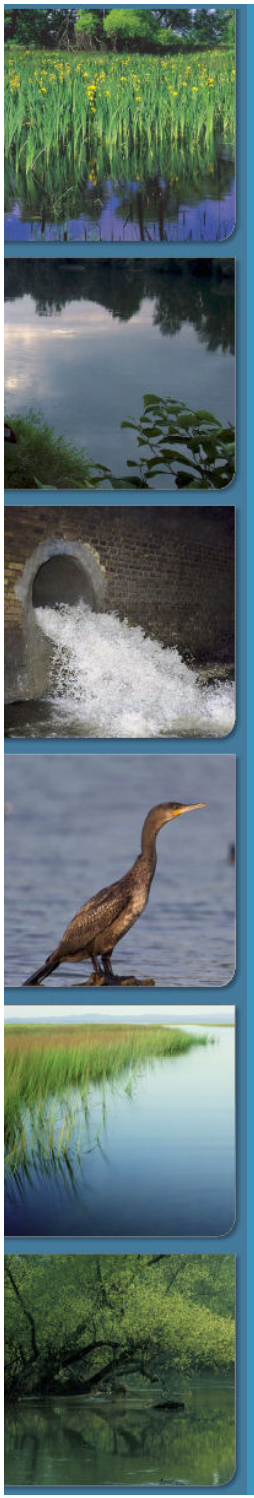

Főbb intézkedések csoportosítása

1. Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése
2. Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása
3. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése
4. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása
5. Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések
6. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
7. Átfogó, országos intézkedések

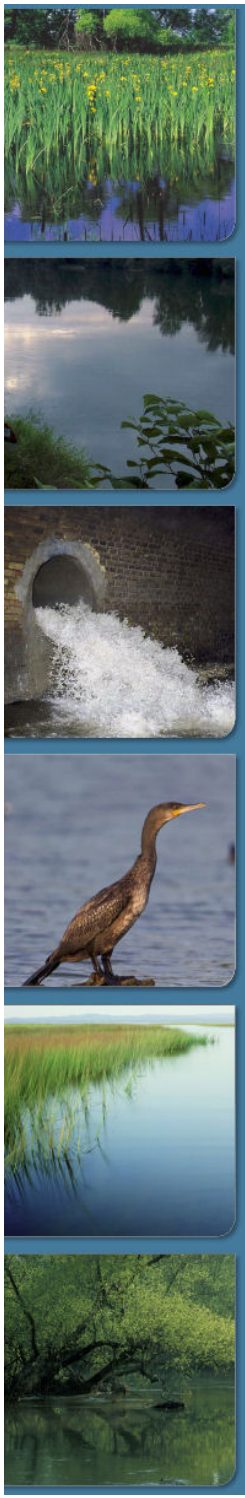

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

1. Területi agrárintézkedések

- tápanyag-felesleg (foszfor) csökkentése
- bevezetés előtt szűrőmezők kialakítása
- művelési ág/mód váltás
- állattartótelepeken megfelelő trágyaelhelyezés

Megvalósítók/költségviselők: mezőgazdasági gazdálkodók

2. Csatornázás és szennyvízelhelyezés

- Szennyvíz Program

Megvalósítók/költségviselők:
Önkormányzat, lakosság.

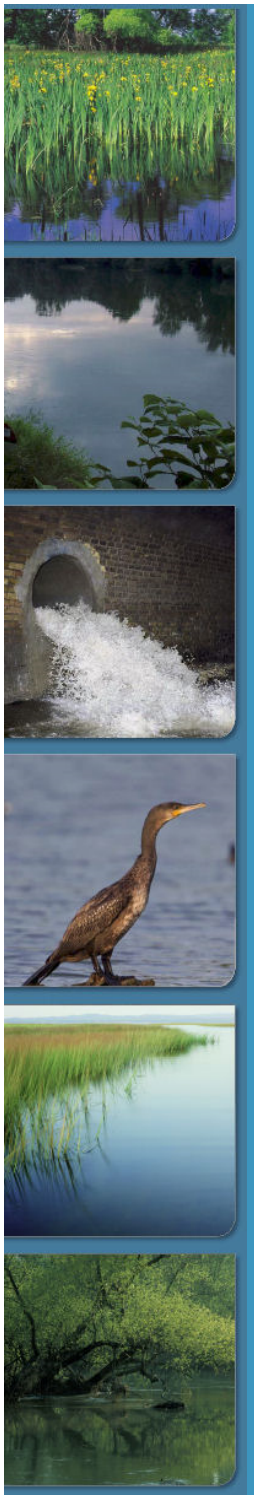

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

3. Települési eredetű szennyezések csökkentése

- települési hulladékgazdálkodás,
- belterületi csapadékvíz elvezetés

Megvalósítók/költségviselők: Önkormányzat

4. A halastavi és a horgászati hasznosítás jó gyakorlata

- takarékos vízhasználat, szakszerű táplálás
- megfelelő minőségű víz leeresztése,
- megfelelő halfaj szerkezet

Megvalósítók/költségviselők: Halászati, horgászati tevékenységet végző vízhasználók

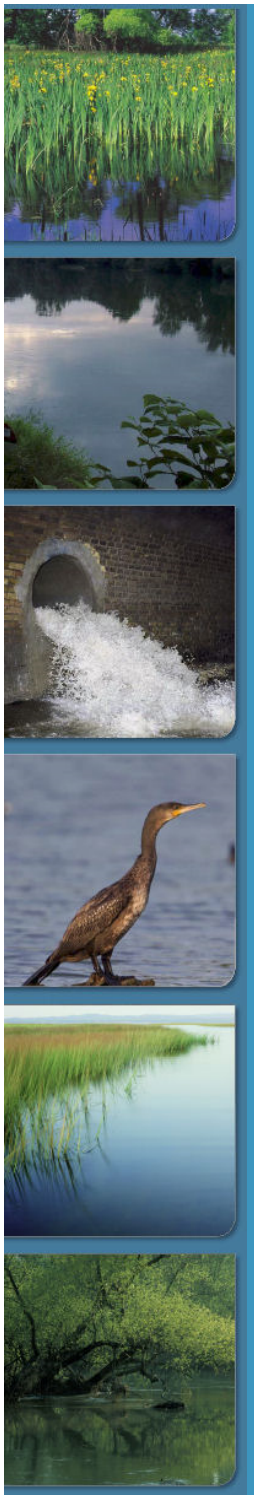

Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása

Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

- **OKKP Marcali, Mechanikai Művek**
- **Helyi jelentőségű: B.fűzfő, Tapolca**

Megvalósítók/költségviselők: szennyezett terület tulajdonosa, kezelője, „szennyező fizet” elv

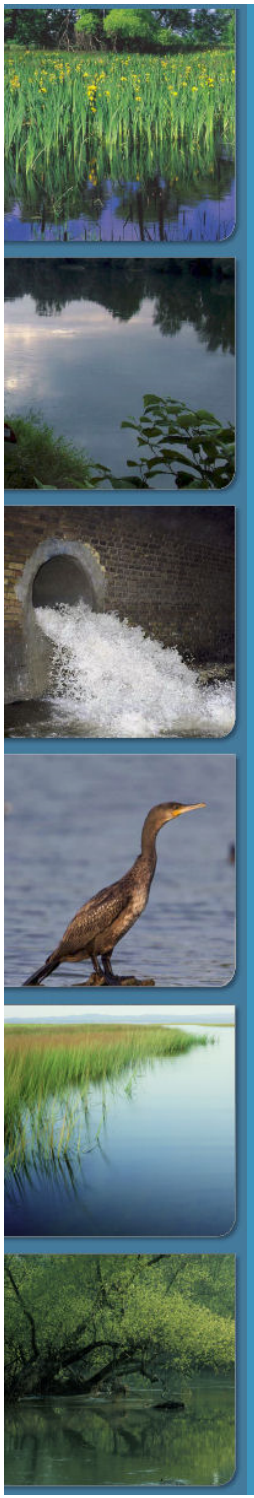

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

1. Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja

- megfelelő szélességű hullámtér vagy nyílt ártér létrehozása
- partmenti védősáv
- mederrehabilitáció
- feliszapolódott medrek kotrása
- élőhely rekonstrukció

Megvalósító/ költségviselő: Vízfolyás tulajdonosa, Kezelője. ROP, KEOP.

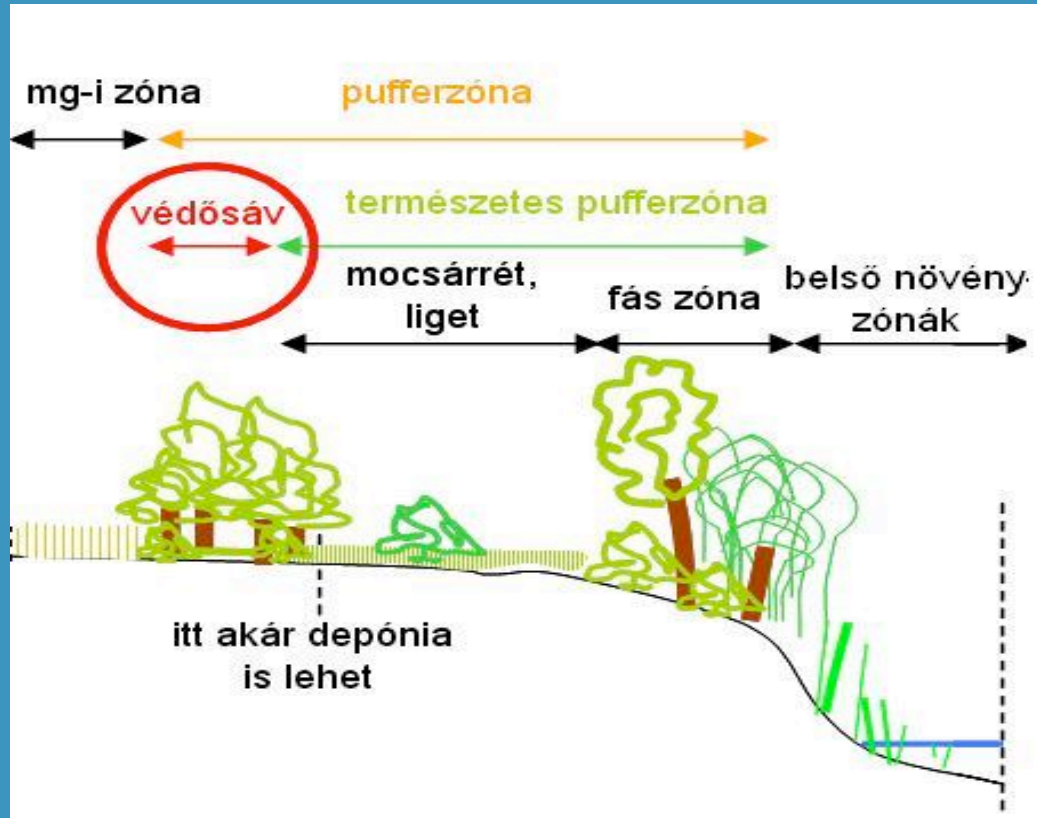

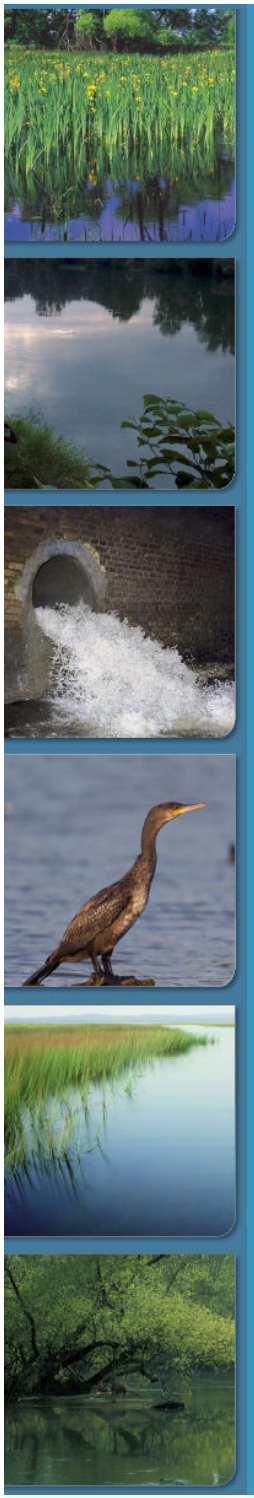

A Balaton szabályozottságának csökkentése

A Balaton parti sávjának és medrének rehabilitációja:

- Parti zónáció kialakítása ahol lehet
- Partvédőművek felülvizsgálata
- Szükség szerint a szennyezett iszap eltávolítása
- Szűrőmezők

Megvalósító/költségviselő: létesítmény kezelője tulajdonosa

Egyedi intézkedések:

- Vízszint szabályozási rendjének ökológiai felülvizsgálata (+Sió)
- Hallépcső a Kis-Balaton irányába
- Monitoring, kutatások

Megvalósító/költségviselő: létesítmény kezelője tulajdonosa

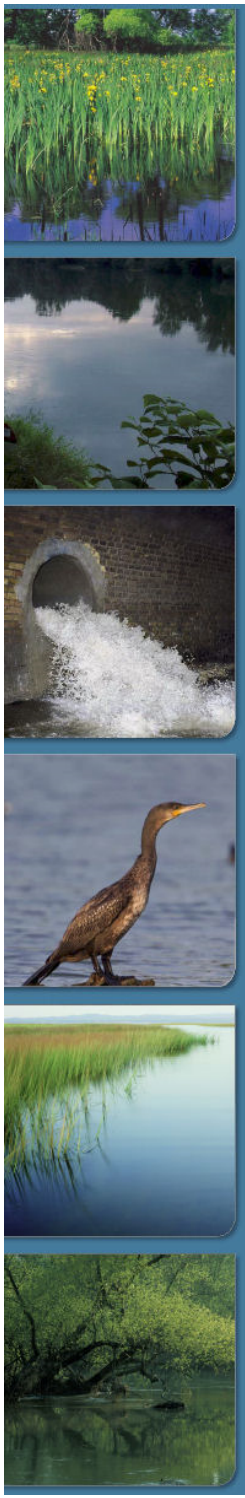

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása

1. Felszín alatti vizek fenntartható használata

- Karsztvíz bányászati célú kitermelések leállása és hatásai
- Forrásra, illetve forrás közelébe épült ivóvíz ellátás
- Igénybevételi korlátok megállapítása (+VKJ)

Megvalósító/költségviselő: állam, vízhasználó

2. Felszíni vizek fenntartható használata (ökológiai)

- Mederben hagyandó vízhozam (meglevő engedélyek korlátozása)
- Vízhasználatok szabályozása
- Tározók üzemeltetése

Megvalósító/költségviselő: állam (jogi szabályozás)

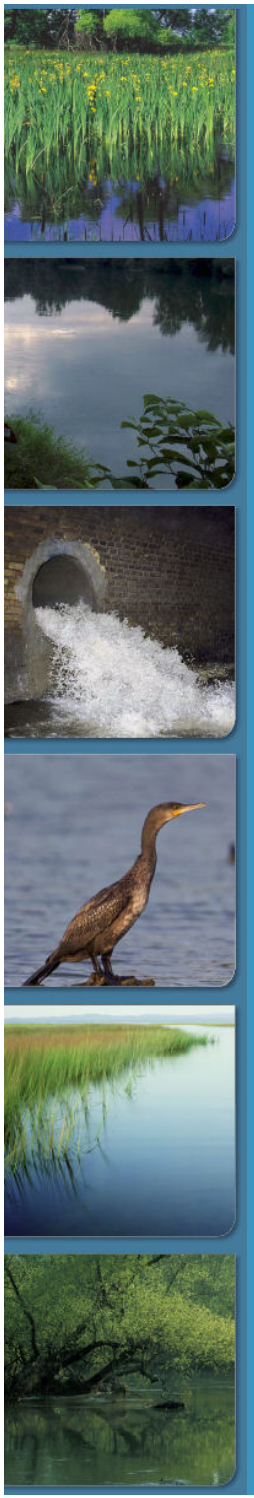

Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

1. Ivóvízminőség-javító program

Az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtása folyik.(Hidegkút, Tótvázsony ,Buzsák, Lengyeltóti, Mezőcsokony, Pamuk és Somogysárd)

Megvalósítók/költségviselők: Önkormányzatok, KEOP

2. Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása

Az Ivóvízbázis-védelmi Program végrehajtása folyamatban van.

(pl Nyirád Tapolca,Csopak, Felsőörs,B.lelle, Nikla stb.)

Megvalósítók/költségviselők: Önkormányzatok KEOP

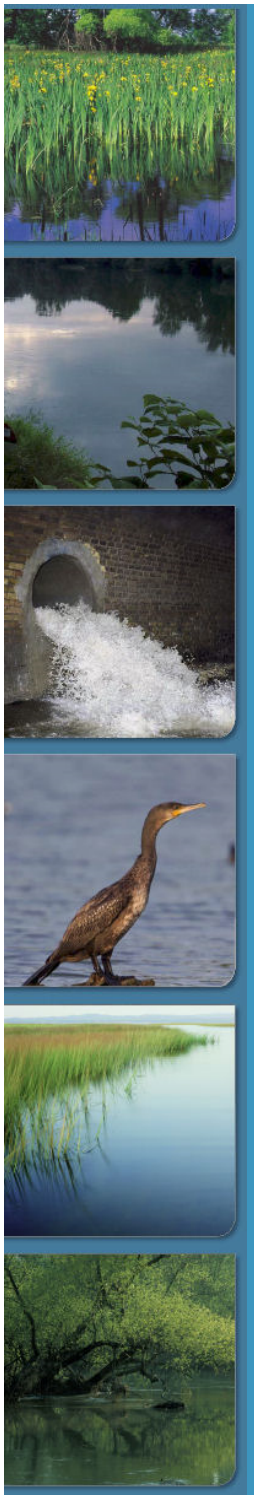

Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

1. Védett természeti területek speciális védelme (Madár- és élőhely-védelmi irányelv)

113 700 ha NATURA 2000 terület. Erre vonatkozóan fenntartási tervek kidolgozása.

Megvalósítók/költségviselők: tulajdonos, kezelő (védett területek visszavásárlását a állam támogatja)

2. Természetes fürdőhelyekre vonatkozó speciális intézkedések (Fürdővíz irányelv)

- A környezet és vízállapotának biztosítása

1 kijelölt fürdőhely (Balaton:128 db strand)

Megvalósítók/költségviselők: tulajdonos, kezelő